

מעדותה של גיטה יודילביץ' על החיים כילדה בגטו סלובודקה, ליד קובנה

יודלביץ גיטה, ילידת קובנה (Kaunas), ליטא, 1929.
קובנה הייתה במדינת ליטא העצמאית. אביה של העדה היה מהנדס וקבלן בנין והיא למדה בבית ספר יהודי. עם כניסת הרוסים לליטא ב-1940 איבד האב את עבודתו ואת דירת המשפחה וגיטה עברה יחד עם הוריה לבית הסבים. בקיץ 1941, כבשו הגרמנים את קובנה ומשתפי פעולה ליטאים רצחו יהודים ברחובות. אמה של העדה החביאה אותה אצל ידידה ליטאית בשם יידוויגה מוראליינה. העדה גורשה יחד עם הוריה לגטו סלובודקה (Slobodka). בעקבות סלקציה היא כמעט נשלחה למוות, אך חבר של אביה הצליח לשנות את הגזירה. לאחר מכן הועברה העדה לחברה נוצריה והתחבאה שם, עד שחרורה עם כניסת הצבא האדום לאזור ב-1944. העדה חזרה לקובנה ונשארה בליטא יחד עם אמה עד שנת 1971, ורק אז עלתה למדינת ישראל שם נפגשה עם אביה.

ש. איך אתם, ממה אתם חייתם שם בגטו?
ת. זהו, אז אבא היה יוצא לעבודה בעיר. בנו שם שדות תעופה, הגרמנים, ולקחו יהודים ככה לעבודה כזאת, עבודת כפיים קשה מאוד. והיהודים היו לוקחים את הדברים שהיו להם, היו לוקחים שמלה, היו לוקחים מעיל, והיו באים, שוכרים ליטאים ונותנים קילו חמאה עבור מעיל, או למשל פת לחם עבור משהו שם, וככה היו כל הזמן מחליפים דברים, למי שהיו קצת דברים היו יכולים להחליף את זה לדברי אוכל, במיוחד תפוחי אדמה, כי חשבנו שאם יש לחם ותפוחי אדמה, אז כבר אין רעב. והיינו ממש ככה על סף של רעב, כי היו קצת, היו נותנים לחם, 200 גרם לחם לבנאדם.

ש. מי היה מספק את זה?
ת. הגרמנים היו מספקים, היתה חנות כזאת, והיו נותנים בשר של סוסים. אכלנו בשר של סוסים. אכלנו את הלחם הזה, ובישלנו מרק שקראנו ביידיש פוסטפיש. אז בפוסטפיש הזה היינו שמים כמה פרוסות של תפוחי אדמה בתוך המים, ואם היה לנו, אם היתה לנו חתיכת חמאה קטנה אז היינו שמים את זה, אם לא אז לא. זה היה כל הירק, כמה פרוסות תפוחי אדמה שם, ועלה דפנה. וזה היה מרק כזה טעים, שלפעמים אני נזכרת על זה כמו על ארוחה הכי טובה. וכנראה ההורים השתדלו לתת לי את הכל כמה שאפשר יותר, אז אמא היתה מתעלפת מרעב, היא התעלפה כמה פעמים וגם היו לה התקפי לב. היא כבר אז לא היתה בריאה לגמרי. היא לקתה בהתקפי לב מרעב, מכל הצרה הזאת. זהו, וככה חיו הרבה

אנשים, על סף של רעב. זה לא היה רעב ממש, על סף. ומה שהיתה מביאה לנו החברה הזאת קצת, קצת אוכל, קצת משהו.

ש. ומה את עשית באותה תקופה בתור ילדה בת 11-12?

ת. שום דבר. לא היה בית ספר, לא היה שום דבר, ואני הייתי נורא בדכאון, אז גם לא כל כך התיידדתי עם חברים, אז אני ישבתי בבית. ואני איכשהו הסתובבתי בין השכנים הרבים. איכשהו אני חייתי חיים כאלה משותפים עם כולם, עם האנשים המבוגרים, הגדולים. הייתי הולכת לחנות לקחת קצת לחם, מה שהיו נותנים לפי הדלונים(?) האלה, הייתי עוזרת קצת בבית, הייתי גם, הייתי שוטפת כלים, רצפות, מנקה. אבל בלי שום שמחת חיים, הייתי מאוד לא ילדותית כבר אז, והסתובבתי עם ילדים ברחוב, אבל חברים לא היו לי שם כבר. הייתי נורא ממורמרת. קראתי את ההיסטוריה של דובנוב, את כל הספרים שאבא לקח איתו. היו כמה ספרים בבית, כמה שכבר היה שם מקום. אני זוכרת שאני ישנתי על הריצפה עם כולם. וכשגרו את הגטו, אז התחילו רציחות. אז היה בא איזה אוטובוס אדום, קראנו לו אוטובוס אדום, מלא גרמנים. הגרמנים היו יוצאים עם הסטיקים שלהם, המקלות, ומתחילים להשתולל. והיו לוקחים יהודי דתי, למשל סוגרים אותו בחדר המדרגות, מורידים לו, גוזרים לו את הזקן ואת הפיאות, ואחר כך יורים בו. היו כמה מקרים כאלה. היו מתלוצצים עם נשים, לוקחים ילדים.

מקור: ארכיון יד ושם 10095 / 0.3